

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม

เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*

The Development of an Instructional Model Based on Service Learning Approach to Enhance Junior High School Students' Public Consciousness

¹พระมหาวิทธีธร จันทรชื่น, เรขา อรัญวงศ์ และ นิติกร อ่อนโยน

¹Phramaha Waritthon Chan Chuen, Rekha Arunwong and Nitikorn Onyon

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

¹Valaya Alonkorn Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Waritthon.chan@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 2) พัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม และ 3) ศึกษาผลของการใช้แบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ระยะที่ 2 พัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้แบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ องค์ประกอบของจิตสาธารณะ แบบแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ แบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ 4 ด้าน ตัวอย่างแผนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย แจกแจงความถี่ของข้อมูลด้วยคำร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการถือเป็นที่ ด้านการดูแลรักษา และด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยค่าดัชนีความกลมกลืนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว (Chi-square=11.854 df=19 sig=0.892 CMIN/df.=0.624 n=320 CFI=1.000 NFI=0.996 GFI=0.993 AGFI=0.979 IFI=1.002 RMSEA=0.000 RMR0.004) 2) การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม 8 ขั้นตอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก 3) ผลของการใช้แบบแผน

*Received January 28, 2022; Revised February 21, 2022; Accepted February 21, 2022

เรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจิตสาธารณะจากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง คือวัดก่อนเรียน-ระหว่างเรียน-และหลังเรียน มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: องค์ประกอบจิตสาธารณะ; การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน; แนวคิดการรับใช้สังคม

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to analyze the confirmatory factors of public mind; 2) to develop the teaching and learning model according to the concept of social engaged service; and 3) to study the results from implementing the teaching and learning model according to the concept of social engaged service. The study applied research and development (R&D) approach. The study was divided into three phases: 1) The first phase was to conduct the confirmatory factor analysis related to the components of the public mind; 2) The second phase was to develop the teaching and learning model according to the concept of social engaged service for promoting public mind; and 3) The third phase was to study the results of implementing the teaching and learning model according to the concept of social engaged service for promoting public mind of lower secondary school students. A sample group was selected by way of multi-stage sampling in which the first phase included 320 students of lower secondary school under the Office of Secondary Education Service Area 2 in Bangkok, in a total of 8 schools and the third phase included the 1st secondary school students of Woradit Wittaya Prasut School, in a total of 28 persons. The research instruments for the study included the components of public mind, a model of the teaching and learning management according to the concept of social engaged service, an assessment form testing the level of public mind in 4 aspects, and the teaching sample for the lower secondary school students. The obtained data were analyzed by descriptive analysis such as frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation (S.D.), confirmatory factor analysis, f-test, analysis of variance (ANOVA).

From the study, the following results are found: 1) The confirmatory factor analysis of public mind for lower secondary school students consists of four components that are consistent with empirical data at a high level which are: respecting the rights of others, taking responsibility as a duty, maintenance, and offering social engaged service, while the goodness of fit index meets the stated requirements (Chi-square = 11.854, df = 19, sig = 0.892, CMIN/df. = 0.624, n = 320, CFI = 1.000, NFI = 0.996, GFI = 0.993, AGFI = 0.979, IFI = 1.002, RMSEA =

0.000, $RMR = 0.004$); 2) The development of the teaching and learning model according to the concept of social engaged service has 8 components which are of propriety at a high level; and 3) The results show that after implementing the teaching and learning model based on the concept of social engaged service, the sample group of students tends to be sequentially higher with a statistically significant difference at 0.05, after three remeasurements (pre-test, mid-test, and post-test).

Keywords: Components of Public Mind; Development of Teaching and Learning Model; Concept of Social Engaged Service

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสมดุทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกยึดมั่นระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (The Ministry of Education, 2008) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตราที่ 6,7 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และในมาตราที่ 8 วรรค2 บัญญัติไว้ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 “มุ่งกำหนดกรอบในการอยู่ร่วมกัน และพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน ซึ่งจะนำสังคมไปสู่สันติสุขในอนาคตต่อไป”

Somdet Phra Buddhakosajarn (P.A. Payutto) (as cited in Suthasinobon, 2016) ซึ่งเป็นปราชญ์ทางการศึกษา ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบันพบว่า ศีลธรรมได้เสื่อมถอยลงสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศตามแบบอย่างตะวันตกทำให้คนละทิ้งความคิดและคุณธรรม ความเป็นไทย ความโอ้อวมอารีเริ่มจางหายไปทุกที ส่งผลให้คุณธรรมทางด้านจิตใจลดต่ำลง เกิดปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย ซึ่งสรุปสาเหตุสำคัญของปัญหาได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ปัญหาภัยของความเจริญทางด้านวัตถุมากเกินไป ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมของการบริโภคหรือความต้องการของวัตถุ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอย่าง

ไม่มีที่สิ้นสุด ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม มีโจรผู้ร้าย ทั้งในเครื่องบินและโจรผู้ร้ายจริง ซึ่งเป็นปัญหาที่พบเห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน 2) ปัญหาความเสื่อมทางด้านจิตใจ การแสวงหาความเจริญด้านวัตถุ หลงใหลวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้คุณค่าด้านจิตใจลดลง และจากการจัดระบบการศึกษาใหม่ที่โรงเรียนแยกออกจากวัด ทำให้เยาวชนสมัยใหม่ไม่สนใจศาสนา และหลักคำสอนทางศีลธรรม ขาดการอบรมด้านจิตใจ ส่งผลให้นักเรียนและเยาวชนขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความซื่อตรง เริ่มจากจากพฤติกรรมทุจริตในการสอบเข้าโรงเรียนหรือเข้าทำงานโดยใช้อำนาจเงิน ดังนั้นเมื่อไปทำธุรกิจก็ไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริต และขาดความคิดสร้างสรรค์ เปื่อหน่ายการเรียน รักสนุก ปัญหาต่างๆเหล่านี้ ล้วนเกิดขึ้นจากอำนาจและภาวะครอบงำ เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เกิดจากศูนย์อำนาจทางโลกตะวันตกที่ชักนำให้นักเรียนและเยาวชนมีความรู้สึกนึกคิดที่เหมือนกันและมีความประพุดติที่คล้ายกัน ในลักษณะสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) ผลที่ตามก็คือ ภาวะความล่มสลายทางด้านศีลธรรม นำไปสู่การทำลายความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดปัญหาคนในสังคม หย่อนยานในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย มีการเอารัดเอาเปรียบกัน ส่งผลให้ค่านิยมดั้งเดิม ที่ดีงามของไทยเริ่มจางหายไป พร้อม ๆ กับการล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่นและสังคมไทย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลการสำรวจของ Office of the Education Council of the Ministry of Education and Suan Sunandha Rajabhat University (2007) ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนนักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง จากทั่วประเทศ กรณีภาวะวิกฤตคุณธรรมของเยาวชนไทย พบว่า สถิติความเปี่ยงเบนด้านคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สูงขึ้น เป็นความจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมแก่เด็ก เยาวชนและพลเมืองของประเทศ สืบเนื่องมาจากสถานการณ์บ้านเมืองเต็มไปด้วยปัญหาสังคม (Khammani, 2001) ซึ่งปัจจุบันประเด็นเรื่องจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคมภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง (Satararuji, 2008) ปัญหาการขาดจิตสาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญ ทั้งในระดับโลก ประเทศ สังคม บุคคล หากองค์กรหน่วยงานปล่อยปละละเลยก็อาจจะทำให้อนาคตเด็กไทยมีความน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะการมีความคิดแต่เรื่องส่วนตัวมากกว่าเรื่องส่วนรวม การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นการพัฒนาคุณลักษณะภายในตัวและต้องปฏิบัติหรือแสดงออกต่อสังคมได้ จึงต้องพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีการรับใช้สังคมโดยการจัดให้ผู้เรียนเข้าสู่ชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์และสามารถเข้าถึงชุมชนในการนำไปปฏิบัติจริงต่อไป

การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นการพัฒนาคุณลักษณะภายในตัวและต้องปฏิบัติหรือแสดงออกต่อสังคมได้ จึงต้องพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีการรับใช้สังคมโดยการจัดให้ผู้เรียนเข้าสู่ชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์และสามารถเข้าถึงชุมชนในการนำไปปฏิบัติจริงต่อไป จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทยยังไม่มี การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงจะพัฒนาขึ้นให้สามารถใช้ได้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของจิตสาธารณะ การสังเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2) ตรวจสอบความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ และพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบเพื่อสร้างเครื่องมือคือ แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และให้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำได้จำนวน 50 ข้อ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อได้ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52-0.71 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

3) นำแบบสอบถามวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน ตามเกณฑ์ที่กำหนด และมาตรวจสอบคุณภาพของโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ทฤษฎีการเรียนการสอนต่างๆ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบไปด้วยความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของ

รูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการมีปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

2) สร้างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแผนการจัดการเรียนรู้ นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยมีคุณภาพดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.91 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมมากที่สุดและมีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 คู่มือประกอบการเรียนการสอนได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ จากนั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมมากที่สุด และมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และนำเครื่องมือที่ใช้ประเมินผล ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข ด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.892 และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ $\chi^2 = 11.854$ $df = 19$ $sig = 0.92$ $CMIN/df = 0.624$ $n = 320$ $CFI = 1.000$ $NFI = 0.996$ $GFI = 0.993$ $AGFI = 0.979$ $IFI = 1.002$ $RMSEA = 0.000$ $RMR = 0.004$ โดยมี 4 องค์ประกอบ 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ 1) ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ 2) อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน 3) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ค้างคาของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ 1) การดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี 2) ใช้ของส่วนรวมอย่างถนอม 3) ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพในสิทธิ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมบ่งชี้ 1) การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน 2) การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมบ่งชี้ 1) ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน 2) รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบประกอบสำคัญดังนี้ (1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน (2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน (4) ขั้นตอนของการเรียนการสอน (5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน (6) ระบบการสังคมในชั้นเรียน (7) หลักในการแสดงออก (8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

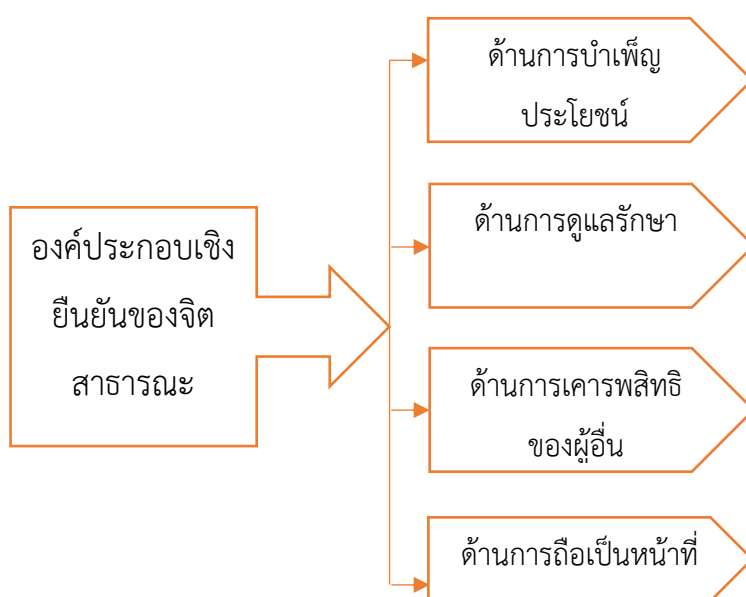
ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 แสดงว่ารูปการณ์จัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมาก

2) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาพรวมมีค่าระดับมากที่สุด และรายด้านมีความเหมาะสมมากที่สุดทุกรายการ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 คะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และคะแนนหลังเรียน มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 ด้านการดูแลรักษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.43 คะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.07

คะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ด้านการถือเป็นหน้าที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 คะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 โดยภาพรวมนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะจิตสาธารณะช่วงหลังเรียน สูงกว่าระหว่างเรียน และก่อนเรียน

องค์ความรู้ใหม่

โมเดลที่ 1 องค์ประกอบเชิงยืนยันของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่

1) **ด้านการบำเพ็ญประโยชน์** ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1.1 ด้านช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ 1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 1.3 ด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน

2) **ด้านการดูแลรักษา** ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 2.1 ด้านการดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี 2.2 ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 2.3 ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

3) **ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น** ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 3.1 ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน 3.2 ด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4) ด้านการถือเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 4.1 ด้านการถือเป็นหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน 4.2 ด้านอาสาจะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและสวดสวดดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 4 องค์ประกอบ ในครั้งนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ชัดเจนและครอบคลุมโดยมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 0.67 – 0.99 โดยผู้วิจัยอภิปรายค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามลำดับดังนี้

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด แสดงว่าสอดคล้องมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น แสดงถึงการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจิตสาธารณะในด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม สอดคล้องกับการศึกษาของ Kampan (2016) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โดยจิตสาธารณะในด้านการร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้นและด้านการอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านการถือเป็นหน้าที่ ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบที่ 4 โดยมีจิตสาธารณะในด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน มีจิตอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม และคอยสวดสวดดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Wongnaya, and Chaowakeeratiphong (2015) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย การเก็บของ ส่วนรวมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำให้ของส่วนรวมเกิดความชำรุดเสียหาย ดูแลรักษาของส่วนรวมให้อยู่ใน สภาพที่ดี แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อดูแลของใช้ส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ สามารถนำไปรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นถึงการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ด้านการดูแลรักษา ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบที่ 2 โดยมีจิตสาธารณะในด้านดูแลรักษาสสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี มีการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม และมีการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kampan (2016) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้ ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนทั้งใน

ห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เกิดความชำรุดเสียหาย ในด้านการดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ด้วยความเต็มใจ

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบแรกของจิตสาธารณะ โดยมีจิตสาธารณะในด้านช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wongnaya, and Chaowakeeratiphong (2015) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม การมีส่วนร่วม กิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม การเข้าร่วมและช่วยเหลืองานของส่วนรวม รับผิดชอบต่อทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อส่วนรวม การเห็นความสำคัญของกลุ่มในการช่วยเหลือสังคม ริเริ่มทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อช่วยเหลือ ส่วนรวม สามารถแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำในการแก้ไขปัญหา แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทาง สังคมเมื่อมีโอกาสรับรู้การทำกิจกรรมของสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส สร้างสรรค์นวัตกรรมบางประการหรือความคิดใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Lueanyod (2010) ที่กล่าวถึงจิตสาธารณะ ในด้านการร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมและด้านการร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Chareonwongsak (2013) ได้วิเคราะห์ว่าการมีจิตสาธารณะที่แท้จริงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก สำคัญ คือ การมีจิตสำนึกอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว ละ อัดตา ซิ่ว สู้ปวงประชา ยินดีอุทิศตัว อุทิศเวลา อุทิศทรัพยากรเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม แสดงออกด้วย การอาสาตัวไม่มีใครบังคับ สมควรใจเสียสละ ร่วมมือร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ดังนั้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะอย่างแท้จริง นักเรียนต้องมียอดองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการถือเป็นหน้าที่ ด้านการดูแลรักษา และด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพที่จะใช้เป็นตัวแปรสังเกตได้ในการวัดระดับจิตสาธารณะของนักเรียน อีกทั้งสามารถเป็นแนวทางในการปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้มีมากขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมและร่วมสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการประเมินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน และคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ สามารถซึมซาบประสบการณ์ มีกิจกรรม

ทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และนักเรียนได้เรียนรู้ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน 6) ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ 7) หลักการมีปฏิสัมพันธ์ และ 8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ โดยผ่านการหาคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ Khammani (2017) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับ Joyce, and Weil (1972) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ควรยึดมั่นในหลักการทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนความคิดเห็นจากการปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยผู้พัฒนาต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไปใช้ในแต่ละขั้นตอน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยละพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทำให้องค์ประกอบของรูปแบบด้านหลักการและขั้นตอนของรูปแบบมีความเหมาะสม จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจิตสาธารณะทำให้การกำหนดขั้นตอนของรูปแบบมีเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ และมีการกำหนดระบบสังคมที่เน้นปฏิสัมพันธ์เชิงบวก หลักในการแสดงออกของครูผู้ส่งเสริมและชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม

2) สำหรับการวัดประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เป็นการวัดและประเมินผลตามรูปแบบนี้วัดและประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียน ซึ่งอาจวัดและประเมินบางด้านให้สอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่ได้ปฏิบัติแต่ละด้าน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพในสิทธิ และ 4) ด้านการถือเป็นหน้าที่ โดยรูปแบบการเรียนการสอนนี้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนบนพื้นฐานของแนวคิดการรับใช้สังคม และยึดหลักการตาม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในการสร้างความรู้ ความคิด หลักการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมจะสามารถพิจารณาไตร่ตรองสร้างจิตสำนึกมีจิตสาธารณะ ในขั้นพัฒนาการทางเซวาร์ปัญญาและความคิดแบบ Formal Operations สามารถซึมซาบประสบการณ์ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา และปรับเปลี่ยนจิตใจ ความรู้สึกลึกซึ้งระดับสูงโดยมีการกระตุ้นช่วยเหลือและสนับสนุนจากครูและผู้ใหญ่ที่ร่วมกิจกรรม โดยมีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมรับใช้สังคมมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีความรู้ความคิดสูงกว่ามีโอกาสซึมซับเข้าสู่กระบวนการภายในตัวบุคคล รวมถึงนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการร่วมกันทำงานทำกิจกรรมกลุ่มมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดจะช่วยให้เกิดวิจารณญาณในการปฏิบัติในการดำเนินการหรือแก้ปัญหาได้อย่าง

เป็นแบบแผนสามารถพัฒนาการปฏิบัติรับใช้สังคมได้สอดคล้องกับแนวคิดของ Muttiko (1998) กล่าวว่า จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องกระทำซ้ำเสมอเพื่อป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลงให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องได้รับการเสริมแรงจากสถาบันทางสังคม ซึ่งจิตสำนึกส่วนหนึ่งยังคงอยู่ในตัวเราเนื่องจากได้รับการปลูกฝังขัดเกลามาตั้งแต่เด็ก โดยการปลูกฝังของสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สังคม และสถานศึกษา สรุปได้ว่าจิตสาธารณะเป็นเรื่องขององค์กร เกี่ยวกับมิติต่าง ๆ จำนวนมาก การพัฒนาจิตสาธารณะต้องทำในเชิงการปฏิบัติการด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการปฏิรูปสังคมและการปฏิรูปชีวิต ความเป็นอยู่คนและจะต้องเป็นการดำเนินงานในรูปแบบองค์รวม

การวัดและประเมินจิตสาธารณะสร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิดและตัวชี้วัด เครื่องมือวัดประกอบด้วย (1) สถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม (2) มีแบบสังเกตพฤติกรรม (3) แบบประเมินพฤติกรรมตามตัวชี้วัด การวัดและการประเมินผลมุ่งใช้ข้อมูลการวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ไม่เน้นการตัดสินผู้เรียนว่ามีจิตสาธารณะมากหรือน้อย ใช้ผลการวัด และประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในเชิงบวกโดยให้กำลังใจและชื่นชมผู้เรียน โดยที่ระบบการมีปฏิสัมพันธ์เป็นรูปแบบนี้เน้นระบบสังคมหรือระบบการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติรับใช้สังคม ส่งเสริมการปฏิบัติรับใช้สังคมของผู้เรียน มีหลักการในการแสดงออกที่สำคัญคือเป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ เห็นความสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม กระตุ้นให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนรูปแบบคือ สถานการณ์และบริบทที่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และผู้ใหญ่ที่มีความรู้มากกว่าที่สนับสนุนช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Pardun-Johansen (2004) ศึกษาบทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษา รูปแบบต่าง ๆ ของละครจะช่วยพัฒนาความคิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่การปฏิบัติการทางสังคมจริง และสอดคล้องกับ Bonwell, and Eison (1991) เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสร้างองค์ความรู้ร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมองค์ประกอบจิตสาธารณะระหว่าง และหลังเรียน สูงกว่า เมื่อเทียบกับก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบพบว่า การบำเพ็ญประโยชน์ การดูแลรักษา การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการถือปฏิบัติหน้าที่ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเมื่อเทียบกับก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuayprom, and Kaewurai (2016) ศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามหลักการเรียนรู้แบบรับใช้

สังคม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะ ทุกด้านโดยรวมหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีพฤติกรรม การมีจิตสาธารณะหลังเรียนในภาพรวมอยู่ระดับดีเยี่ยม จากผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าการดูแลรักษาผลประโยชน์ร่วม การเคารพสิทธิผู้อื่นและสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีน้ำใจและความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถเป็นแนวทางในการปลูกฝังพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้มีมากขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม

สรุป

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตัวชี้วัดจิตสาธารณะที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงควรนำข้อค้นพบนี้ไปเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และจากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและผลประเมินพบว่า รูปแบบนี้มีคุณภาพครูผู้สอน สามารถนำขั้นตอนการสอนและเครื่องมือวัดจิตสาธารณะไปใช้ในบริบทจริงของโรงเรียนได้ อันจะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียน และสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงควรนำข้อค้นพบนี้ไปเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

1.2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและผลประเมิน พบว่า รูปแบบนี้มีคุณภาพครูผู้สอน สามารถนำขั้นตอนการสอนและเครื่องมือวัดจิตสาธารณะไปใช้ในบริบทจริงของโรงเรียนได้ อันจะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียน และสังคมต่อไป

1.3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม โดยภาพรวมนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะจิตสาธารณะเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะ โดยไม่จำกัดอยู่กับตัวอย่างที่ศึกษา จึงควรมีการตรวจสอบความถูกต้องขององค์ประกอบจิตสาธารณะกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ด้วย เช่น นักเรียนใน

ระดับชั้นอื่น กลุ่มคนที่มีวัยแตกต่างกัน เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ วัยสูงอายุ ฯลฯ เพื่อยืนยันถึงความเป็นสากลของโมเดลจิตสาธารณะและนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะต่อไป

2.2 การศึกษาพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้องค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู เพราะทั้ง 3 ปัจจัยเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

References

- Bonwell, C. C., & Eilson, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. Washington DC: ERICE Clearinghouse on Higher Education. George Washington University.
- Chareonwongsak, K. (2013). Strengthening guidelines of Enhance the Public Mind Management for Thai Society. *Rattasapasarn*, 61(1), 77-87.
- Chuayprom, S., & Kaewurai, W. (2016). A Development of Activities Model to Enhance Public Mind Through Service Learning for Elementary Students. *Lampang Rajabhat University Journal*, 5(2), 133-146.
- Joyce, B., & Weil. M. (1972). *Informatiton Processing Model of Teaching*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kampan, A. (2016). *A Study of Factor Analysis of Public Consciousness of University Students in Bangkok Area*. (Doctoral Dissertation). Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Khammani, T. (2001). *Learning Process: Meaning, Development Guidelines and Grievances*. Bangkok: Chula Press.
- Khammani, T. (2017). *Teaching style: a variety of options*. (9th ed.). Bangkok: Chula Press.
- Lueanyod, S. (2010). *Development of A Scale of Desirable Characteristics in Public Consciousness for Junior High School Students*. (Master's Thesis). Phetchabun Rajabhat University. Phetchabun.
- Muttiko, M. (1998). *Social Consciousness of Graduate Students Mahidol University*. Bangkok: Charoendee Kanpim Company Limited.
- Office of the Education Council of the Ministry of Education and Suan Sunandha Rajabhat University. (2007). *Environmental Moral Problems Student / Administrator / Teacher / Parent*. Bangkok: The Ministry of Education.

- Pardun-Johannsenm, K. C. (2004). *Socail issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School Children*. (Doctoral Dissertation). University of St. Thomas. Houston.
- Suthasinobon, K. (2016). *Kan Chat Kan Rian Kan Son Baep Phuttha Phuea Phatthana Khunnatham Chariyatham Samrap Nakrian / BIM: Buddhist Instruction Model*. (2nd ed.). Bangkok: Commercial World Media Co., Ltd.
- Satararuji, K. (2008). *The Lessons Learned from the Youths' Group Communication Process Regarding Public Consciousness*. (1st ed.). Bangkok: Dhurakit Pundit University.
- The Ministry of Education. (2008). *the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand, Ltd. (ACFT).
- Wongnaya, S., & Chaowakeeratiphong, T. (2015). Strategy Movement for the Second Decade Educational Revolution in Basic Schools Under Kamphaeng Phet and Tak Primary Educational Service Area. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 21(3), 107-123.